

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

*v rámci publikační skupiny
Scientific Publishing Group*

*Svazek XIV mezinárodní
kolektivní monografie*

Česká republika
2021

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Stredoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
*Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve veřejné
správě“ (Kyjev, Ukrajina)*
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „Vědecká perspektiva“

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XIV mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2021

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
*Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences
in Public Administration" (Kyiv, Ukraine)*
*Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine"
(Kyiv, Ukraine)*
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

14- th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2021

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 3/2021 ze dne 9. prosinec 2021)

*Monografie jsou indexovány v mezinárodním
vyhledávači Google Scholar*

Recenzenti:

- Karel Nedbálek** - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)
Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, České republika)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplíce, Česká republika)
Vladimír Bačšín - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Dina Dashevskaja - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: XIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2021. str. 870

Svazek XIV mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

OBSAH

PŘEDMLUVA

15

ODDÍL 1. PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY SEBEREALIZACE JEDINCE

- §1.1** *ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ У ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ (Романенко Є.О. Національний авіаційний університет, Помиткіна Л.В. Національний авіаційний університет)* 17
- §1.2** *ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ПСИХОЛОГА В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ (Помиткіна Л.В. Національний авіаційний університет)* 27
- §1.3** *FEATURES OF SELF-REALIZATION OF AN IMMIGRANT IN COMMUNITY ACTIVITIES (Parasiei-Hocher A. Ukrainian Institute of Arts and Science, Podkopaieva Y. National Aviation University)* 37
- §1.4** *COMMUNICATIVE SELF-REALIZATION IN EARLY ADOLESCENCE IN CONDITIONS OF PSYCHOLOGICAL SYMBIOSIS IN THE FAMILY (Rudyk S.A. National Aviation University)* 48
- §1.5** *ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ ЯК ОСНОВИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ (Вашека Т.В. Національний авіаційний університет, Долгова О.М. Національний авіаційний університет)* 61

§1.6 ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЗИТИВНИХ HR-ПРАКТИК ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЙ (Власова-Чмерук О.М. Національний авіаційний університет)	72
§1.7 ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ (Волошина В.В. Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова)	83
§1.8 ІДЕАЛИ ТА ЦІННОСТІ ОЛІМПІЗМУ У ПРОБЛЕМНОМУ ПОЛІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ (Вржесневський І.І. Національний авіаційний університет, Величенко М.А. Національний авіаційний університет, Лукашова І.В. Національний авіаційний університет, Захарчук І.Р. Міжрегіональна Академія управління персоналом)	95
§1.9 РОЛЬ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У ГОТОВНОСТІ ДО РИЗИКУ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ (Гірчук О.В. Національний авіаційний університет, Ігнатенко Д.Р. Апарат Верховної Ради України)	108
§1.10 ЗАПОБІГАННЯ КІБЕРБУЛІНГУ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ ЯК УМОВА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Гордієнко К.О. Національний авіаційний університет)	119
§1.11 НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ» (Ічанська О.М. Національний авіаційний університет, Яковицька Л.С. Національний авіаційний університет)	130

§1.12 РОЛЬОВИЙ БАЛАНС ЯК КОМПОНЕНТ СМИСЛОТВОРЕННЯ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ (Ключева К.Є. Національний авіаційний університет)	140
§ 1.13 ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ (Кокарева А.М. Національний авіаційний університет)	152
§1.14 ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО БАТЬКІВСТВА ЯК СКЛАДОВА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ (Кравченко Ю.І. Національний авіаційний університет)	163
§1.15 САМОАНАЛІЗ ЯК ПЕРЕДУМОВА САМОВИЗНАЧЕННЯ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ (Лич О.М. Національний авіаційний університет)	173
§1.16 ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕФЛЕКСІЇ В КОНТЕКСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО ПІДЛІТКА (Маляр О.І. Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти», Подкопаєва Ю.В. Національний авіаційний університет)	183
§1.17 ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ (Михеєва Т.О. Національний авіаційний університет)	194
§1.18 ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЖІНОК З НЕФОРМАЛЬНИХ СУБКУЛЬТУР (Мужанова Н.В. Національний авіаційний університет)	207

§1.19 ОСОБИСТІСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ (Отиц О.М. Національний авіаційний університет)	220
§1.20 ДУХОВНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ ОСОБИСТОСТІ (Помиткін Е.О. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)	231
§1.21 ПОЛІМОТИВАЦІЯ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПІЛОТІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ (Риков О.О. Національний авіаційний університет)	241
§1.22 РЕТРОСПЕКТИВНІ СПОГАДИ СТОСУНКІВ З БАТЬКАМИ ЯК ЧИННИК САМОСТАВЛЕННЯ Й САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ (Сечейко О.В. Національний авіаційний університет)	252
§1.23 СМИСЛ ЖИТТЯ ЯК УМОВА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ (Хохліна О.П. Національний авіаційний університет)	266
§1.24 ПРОБЛЕМА ДУХОВНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СТУДЕНСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ (Черевко О.В. Національний авіаційний університет)	276
§1.25 ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПІЛОТІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ (Чернявська С.М. Національний авіаційний університет, Хохліна О.П. Національний авіаційний університет)	287

§1.26 ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ 307
САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В
КІБЕРПРОСТОРИ (Яковицька Л.С. Національний
авіаційний університет)

§1.27 ЗВ'ЯЗОК САМОРЕАЛІЗАЦІЇ З КОПІНГ- 318
СТРАТЕГІЯМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ (Ярмольчик М.О. Національний авіаційний
університет)

ODDÍL 2. VEŘEJNÁ SPRÁVA, SAMOSPRÁVA A STÁTNÍ SPRÁVA

§ 2.1 КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ 330
КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЄЮ ПЕРСОНАЛУ
В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ (Гой О.Т. Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника)

§ 2.2 РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО 354
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ (Савченко В.Ф. Уманський
державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Маклюк О.В. Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна
Академія управління персоналом», Кулик О.С.
Національний університет «Чернігівська політехніка»)

§ 2.3 ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК 378
СТАЛОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМУ ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ
УКРАЇНИ (Харченко Т.О. Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна)

ODDÍL 3. PENÍZE, FINANCE A ÚVĚR

- § 3.1 *ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ* (Лиса О.В. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара) 390

ODDÍL 4. ÚČETNICTVÍ, ANALÝZY A AUDIT

- § 4.1 *THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF IDENTIFICATION OF THE BEHAVIOR OF THE TOTAL LIQUIDITY INDICATOR IN THE SYSTEM OF EVALUATION INDICATORS* (Lazaryshyna I.D. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine) 432

ODDÍL 5. EKONOMIKA A ŘÍZENÍ PODNIKU

- § 5.1 *THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS FOR DEFINING THE ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE AND ESTIMATING ITS EFFICIENCY* (Ralko O.S. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Vasiukhno M.O. National Aviation University) 441

- § 5.2 *УПРАВЛІННЯ ВНУТРІШНІМ КОМУНІКАЦІЙНИМ ПРОСТОРОМ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ* (Александрова С.А. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова) 469

- § 5.3 *МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ* (Грибик І.І. Національний університет «Львівська політехніка», Смолінська Н.В. Національний університет «Львівська політехніка») 479

§ 5.4 *ДЕСТРУКТИВНА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК НАСЛІДОК ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ ДИВЕРГЕНЦІЇ* 491
(Сердюк О.С. Інститут економіки промисловості НАН України)

ODDÍL 6. PROBLÉMY VĚDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI

§ 6.1 *ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ПРОФЕСІЙНІЙ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІЙ) ОСВІТІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД* 512
(Петрова І.П. Інститут економіки промисловості НАН України)

ODDÍL 7. MARKETING

§ 7.1 *АДАПТАЦІЯ БІЗНЕСУ ДО ФОРМАТУ ОНЛАЙН ТОРГІВЛІ* 525
(Прокопишин-Рашкевич Л.М. Національний університет «Львівська політехніка», Беспалюк Х.М. Національний університет «Львівська політехніка»)

ODDÍL 8. ŘÍZENÍ

§ 8.1 *THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FUNCTIONAL STRATEGY USEFULNESS OF FINANCIAL ANALYSIS TECHNIQUES* 540
(Lazaryshyna I.D. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine)

§ 8.2 *ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЄЮ ПЕРСОНАЛУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ* 549
(Гой Н.В. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Жук О.І. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника)

§ 8.3 УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ 579
ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ
КОНТРОЛІНГУ (Рачинська Г.В. Національний
університет "Львівська політехніка", Лісовська Л.С.
Національний університет "Львівська політехніка")

ODDÍL 9. MEZINÁRODNÍ EKONOMIE

§ 9.1 CLUSTER INITIATIVES AS A MECHANISM FOR 590
MODERNIZING THE NATIONAL ECONOMY:
ADAPTATION OF EUROPEAN PRACTICE (Trushkina N.
Institute of Industrial Economics of NAS of Ukraine,
Shiposha V. LLC "Institute of Scientific-Pedagogical and
Production Infrastructure")

ODDÍL 10. PSYCHOLOGIE, PEDAGOGIE, VZDĚLÁVÁNÍ, FILOZOFIE A FILOLOGIE

§ 10.1 PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL 602
FEATURES OF ATTENTION DEVELOPMENT IN
JUNIOR SCHOOLCHILDREN WITH INTELLECTUAL
DISABILITIES IN THE LEARNING PROCESS (Bocheliuk
V.Y. «Zaporizhzhia Polytechnic» National University,
Pushchyna I.V. «Zaporizhzhia Polytechnic» National
University)

§ 10.2 TRAINING PRESCHOOL TEACHERS IN 614
FUNDAMENTALS OF ECOLOGY AND VALEOLOGY
(Kalichak Y.L. Ivan Franko State Pedagogical University
in Drohobych)

§ 10.3 VOLUNTEER ACTIVITIES IN A TERRITORIAL 648
COMMUNITY (Martynyuk Y.V. Kyiv University named
after Boris Grinchenko)

§ 10.4 DEVELOPMENT OF LEXICAL AND GRAMMATICAL SIDE OF SPEECH IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN WITH GENERAL SPEECH UNDERDEVELOPMENT OF THE THIRD LEVEL (Panov M.S. Municipal Institution of Higher Education «Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy», Zhadlenko I.O. Municipal Institution of Higher Education «Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy») 671

§ 10.5 STRATEGIC COMMUNICATIONS IN PUBLIC GOVERNANCE: BASIC PRINCIPLES AND CONCEPTUAL APPROACHES (Storozhenko L.G. State University of Telecommunications, Petkun S.M. State University of Telecommunications) 685

§ 10.6 ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Заболоцька С.І. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Заміщак М.І. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка) 697

§ 10.7 ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПОЗААУДИТОРНІЙ РОБОТІ (Мартинюк В.В. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини) 709

§ 10.8 ФЕНОМЕН СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ В СУЧАСНОМУ ОСМИСЛЕННІ (Сіваченко І.Г. Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти») 719

§ 10.9 ХРИСТИЯНСЬКІ ЦІННОСТІ ЯК ЧИННИК ЩАСЛИВОГО ПОДРУЖНЬОГО ЖИТТЯ (Сметаняк В.І. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Гумен А.В. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника) 731

§ 10.10 ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО (Шевчук Г.Й. Національний університет «Львівська політехніка») 741

ODDÍL 11. EKOLOGIE: BIOLOGIE INTERAKCE

§ 11.1 SOLID HOUSEHOLD WASTE IN THE CITY OF MELITOPOL: CURRENT SITUATION AND PROBLEMS (Yorkina N.V. Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytsky, Cherniak Ye.B. Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytsky) 783

ODDÍL 12. PRÁVO

§ 12.1 СУЧАСНІ ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ (Гусаров С.М. Харківський національний університет внутрішніх справ) 800

§ 12.2 КОМПАРАТИВНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ТА ОЗНАК ШАХРАЙСТВА В КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ТА УКРАЇНИ В СФЕРІ НЕРУХОМОГО МАЙНА (Кушнарєва О.Б. Одеський державний університет внутрішніх справ) 811

§ 12.3 СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ПРОВАДЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ, ЩО ОБМЕЖУЮТЬ НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ (Салманов О.В. Харківський національний університет внутрішніх справ) 822

§ 12.4 ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕР РЕГУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ МВС УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ (Салманова О.Ю. Харківський національний університет внутрішніх справ) 833

§ 12.5 ПОНЯТТЯ СТІЙКОСТІ ЗЛОЧИННИХ ОБ'ЄДНАНЬ: АНАЛІЗ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ ВЕРХОВНОГО СУДУ (Шульженко Н.В. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) 847

ODDÍL 13. POLITOLOGIE

§ 13.1 THEORETIERUNG VON MODUS DER ZIVILGESELLSCHAFT IN DER LANGFRISTIGEN PERSPEKTIVE: DIE UKRAINE UND DIE EU IN ZEITEN EXOGENISCHER HERAUSFORDERUNGEN (Wolkiwskyj M. Nationale Taras-Schewtschenko-Universität Kyjiw, Olijnyk A. Nationalen Taras-Schewtschenko-Universität Kyjiw) 857

§ 10.4 DEVELOPMENT OF LEXICAL AND GRAMMATICAL SIDE OF SPEECH IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN WITH GENERAL SPEECH UNDERDEVELOPMENT OF THE THIRD LEVEL (Panov M.S. Municipal Institution of Higher Education «Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy», Zhadlenko I.O. Municipal Institution of Higher Education «Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy»)

Introduction. More and more children have such a disorder as general speech underdevelopment, which is manifested in the low level of development of all aspects of speech activity. Since speech is an integral part of a full life and learning activities, it is important to combat such disorders as general speech underdevelopment in the early preschool years.

The relevance of the study is that, children with speech problems, in particular with general speech underdevelopment is becoming more and more. Speech is the most important factor of human development and socialization. With the help of speech is the exchange of information and interaction with each other [1]. Children with general speech underdevelopment face a violation of all components of speech, which can lead to such consequences as problems with adaptation in society, poor emotional background, due to communication problems and poor performance in educational activities.

Preschoolers with general speech underdevelopment have deviations in the formation of speech activity, phonemic perception, vocabulary and grammar and speech comprehension.

Presenting main material. In preschool, speech is actively developed; children learn to express their thoughts through words. Coherent speech helps in this. Coherent speech is a process of detailed, complete and grammatically related to the content and emotions of the statement, which is characterized by the presence of interconnected sentences [2]. It is worth noting

the lack of coherent speech in preschool children with general speech underdevelopment. We can call their speech – poor and stereotyped. Children with general speech underdevelopment often use the same sounding words that have different meanings and indicate the sign or condition of the subject.

Children with general speech underdevelopment have difficulties in expressing their opinions. Difficulties in expression are due to poor vocabulary, problems with sentence construction and more. The detailed expression of such children is characterized by omissions of certain semantic components. Their speech is filled with a large number of pauses [3].

It is appropriate to distinguish the following factors of underdeveloped speech activity in preschoolers with general speech underdevelopment:

1. Slow, in contrast to the norm, speech development.
2. Poor vocabulary.
3. Simplified syntactic constructions.
4. Special perception of the addressed speech [4].

Preschoolers with general speech underdevelopment have problems with monologue and phrasal speech. This is due to secondary abnormalities in the development of mental processes. Children with such disorders have difficulty planning detailed statements and their speech design [5].

Children with general speech underdevelopment tend to express their own emotions when retelling stories, rather than specific actions in the story. This presentation of the content of the story is bright and emotionally colored. Nouns and verbs predominate in the active vocabulary of preschoolers with general speech underdevelopment. Such children have difficulty creating word variants using suffixes and prefixes. This is due to the inability to use different forms of word formation. The following features of grammatical forms and word formation are noted in children of preschool age with general underdevelopment of the third speech level:

1. A new meaning has a combination of language signs, which differs from the meaning of each of the language signs used in this combination. Integration occurs when words formed from morphemes, phrases from words, sentences from phrases, (merging into a single whole) meanings and eastern and similar elements.

2. When learning and mastering the native language, for children certain difficulties are the variety of signs, according to which to denote the same extralinguistic phenomenon are often used different material language means (different denote) [6].

The grammatical form of the word of preschoolers with general speech underdevelopment is disturbed. There are defects in the grammatical side of speech, narrowing the set of constructions that they use. Preschoolers with general speech underdevelopment have grammatical disorders. Agrammatism is a speech disorder characterized by difficulties in reproducing or perceiving sentences. The grammar of such children is both general and specific. Such children have a dependence on lexical semantics, the degree of use of the word in the environment, the sound structure of the word and the type of sentence [7].

E. Bates and V. Marchman noted that preschool children with general speech underdevelopment of the third level have difficulty in choosing grammatical means that are intended to express the wishes and thoughts of the child. Such children cannot combine their thoughts and express them in speech. Scholars emphasize that violations of the lexical and grammatical side of speech are caused:

1. Underdevelopment of morphological and syntactic generalizations;

2. Unformed speech operations in the process of grammatical construction [8].

M. Moyle notes that children of preschool age with general speech underdevelopment of the third level have problems in the development of the lexical and grammatical side of speech. The

scientist emphasizes that there are incorrect forms of word combinations in a sentence. He singles out such problems of the lexical and grammatical side of preschoolers' speech with general speech underdevelopment of the third level:

1. Incorrect use of generic, numerical and singular endings of nouns and adjectives;
2. Incorrect use of singular and genitive endings of numerals.
3. Incorrect coordination of verbs with nouns and pronouns.
4. Incorrect use of generic and numerical endings of verbs in the past tense.
5. Incorrect use of prepositional-singular constructions [9, 10].

Thus, we considered the peculiarities of speech of older preschool children with general underdevelopment of the third speech level. We can conclude that such children have disorders of all aspects of speech development. These are the problems: coherent speech, phrasal speech and monologue. The lexical and grammatical side of speech is also violated, which is expressed in the incorrect formation of grammatical constructions of speech, poor vocabulary and inability to compose sentences and express their feelings and thoughts.

The aim of this study is to highlight features of the development of the lexical and grammatical side of speech of older preschool children with general speech underdevelopment of the third level and to offer recommendations for the development of the lexical and grammatical speech side of senior preschoolers with general speech underdevelopment of the third level.

To achieve the stated goal, we aim to fulfill the following objectives:

1. To determine the features of speech of senior preschoolers with general speech underdevelopment of the third level.
2. Empirically investigate the peculiarities of the development of the lexical and grammatical side of speech of

boys and girls of senior preschool age with general speech underdevelopment of the third level.

3. To develop recommendations for the development of the lexical and grammatical speech side of senior preschoolers with general speech underdevelopment of the third level. The study involved twenty senior preschoolers who have a general underdevelopment of the third level. Among the subjects were ten girls and ten boys. Information consent was obtained from the parents of all participants in the study. According to the set goal, the following tasks of empirical research were formed:

1. To determine the ability of the subjects to find synonyms.
2. To study the features of the lexical and grammatical side of the subjects' speech and the ability to retell the text perceived by ear and picture.
3. Investigate the ability of subjects to invent new words.
4. Compare the results of girls and boys according to the methods and make a conclusion about the statistical significance of the differences in their scores.

According to the set tasks, methodical tools were selected. It included three methods: «Selection of synonyms» (V. Makarov), «Study of coherent speech» (V. Makarov), «Determination of the ability to invent new words» (V. Makarov).

To perform the third task, we used the method of mathematical statistics, namely – Mann-Whitney U-test. It is a method of mathematical statistics that aims to find the significance of differences between two groups that are independent of each other. In our case, it is a group of boys and a group of girls. Mathematical analysis was performed using the program SPSS Statistic 18.0.

Thus, having determined the organization and content of our empirical study, we can proceed to the analysis of the results.

Therefore, having obtained the results of the methodological tools of the study, we processed and interpreted them. Consider the results of the boys, the first method –

«Choose a synonym» (V. Makarov), with which we were able to perform the first task of the study.

According to Table 1, we see that one boy tested has an average level of ability to find synonyms and vocabulary (10%). Nine other boys tested have low levels (90%). The average score for the tested boys with general speech underdevelopment is 1.4, which corresponds to a low level. Consider the results of the tested girls, according to this method.

Table 1

**Results, according to the method
of «Choose a synonym» (V. Makarov). Boys.**

Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary	Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary
B1	0	low	B6	1	low
B2	1	low	B7	0	low
B3	4	average	B8	0	low
B4	3	low	B9	2	low
B5	2	low	B10	1	low
The average for the tested boys					1,4

According to Table 2, one girl has an average level of ability to find synonyms and vocabulary (10%). Nine other girls tested showed low rates (90%). The average rate for the tested girls is 1.6, which corresponds to a low level.

Table 2

Results, according to the method of «Choose a synonym» (V. Makarov). Girls.

Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary	Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary
G1	1	low	G6	1	low
G2	2	low	G7	2	low
G3	0	low	G8	4	average
G4	1	low	G9	2	low
G5	1	low	G10	2	low
The average for the tested girls					1,6

We tested the hypothesis that the level of ability to choose synonyms and the volume of vocabulary of senior preschoolers with general underdevelopment of the third level does not depend on gender, using the method of mathematical statistics – Mann-Whitney U-test. The obtained indicator (levels of development of the ability to choose synonyms and vocabulary of boys and girls = 0.08) indicates that the differences in the level of the trait in the compared groups are not statistically significant ($43 > 23$). Thus, we can conclude that the level of ability to invent synonyms and the volume of vocabulary of preschoolers with general underdevelopment of the third level does not depend on their gender.

Consider and analyze the results of the tested boys with general underdevelopment of the third level, according to the method of «Survey of coherent speech». According to Table 3, all ten tested boys with general underdevelopment of the third level have a low level of development of the lexical and grammatical side of speech (100%). The average score for the tested boys is one, which also indicates low scores.

Table 3

Results according to the method of «Survey of Coherent Speech» (V. Makarova). Boys

Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary	Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary
B1	1	low	B6	1	low
B2	0	low	B7	1	low
B3	2	low	B8	1	low
B4	2	low	B9	0	low
B5	1	low	B10	1	low
The average for the tested boys					1

Consider the results of the tested girls, according to this method.

According to Table 4, one girl tested had an average level of coherent speech development (10%). Nine other girls tested had low levels (90%). The average rate for girls tested was two, indicating a low level of coherent speech development.

Table 4

Results according to the method of «Survey of Coherent Speech» (V. Makarova). Girls

Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary	Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary
G1	7	average	G6	1	low
G2	2	low	G7	2	low
G3	0	low	G8	4	low
G4	1	low	G9	2	low
G5	1	low	G10	2	low
The average for the tested girls					2

Consider and compare the results, according to the second method, using the Mann-Whitney U-test. The obtained indicator (levels of development of coherent speech of boys and girls = 0.07) indicates that the differences in the results of boys and girls are not statistically significant. That is, the level of development of coherent speech in preschoolers with general underdevelopment of the third level does not depend on their gender (29 > 23).

So, consider the results obtained by the latest method used – «Determination of skills to invent new words» (V. Makarov), which allows gaining knowledge about the ability of subjects to invent new words and the development of the lexical side of speech. First, consider the results of the boys.

Thus, according to Table 5, all tested boys with general underdevelopment of the third level have a low level of lexical side of speech (100%). The average for the tested boys is one, which corresponds to a low level. Let us determine the results of the tested girls of senior preschool age with general underdevelopment of the third level, according to the method «Determination of skills to invent new words».

Table 5

Results, according to the method «Determination of skills to invent new words» (V. Makarova) Boys

Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary	Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary
B1	1	low	B6	1	low
B2	1	low	B7	1	low
B3	1	low	B8	1	low
B4	1	low	B9	1	low
B5	1	low	B10	1	low
The average for the tested boys					1

According to Table 6, the two tested girls have an average level of development of the lexical side of speech (20%). Eight tested girls with general underdevelopment of the third level have a low level. The average rate for girls tested is 1.2, which corresponds to low rates.

Table 6

Results, according to the method «Determination of skills to invent new words» (V. Makarova) Girls

Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary	Code of the tested person	Received score	Conclusion on the level of ability to find synonyms and the volume of the dictionary
G1	1	low	G6	1	low
G2	2	average	G7	2	average
G3	1	low	G8	1	low
G4	1	low	G9	1	low
G5	1	low	G10	1	low
The average for the tested girls					1,2

We compared the obtained results of boys and girls, according to the method «Determination of skills to invent new words» (V. Makarov), using the U-test of Mann-Whitney. The obtained indicator (levels of development of the lexical side of speech of boys and girls = 0.08) indicates that the differences in the results of the level of development of the lexical side of speech of boys and girls are not statistically significant ($40 > 23$). We can conclude that the level of development of the lexical side of speech of children with general underdevelopment of the third level does not depend on their gender.

Thus, we conducted an empirical study of the lexical and grammatical side of speech of older preschool children with general underdevelopment of the third level. Determining the

level of ability of the subjects to find synonyms, we can conclude that low rates prevail. Having studied the features of the lexical and grammatical side of the subjects' speech and the ability to retell the text perceived by ear and picture, we can also see the transmitting low scores. Examining the subjects' ability to invent new words, we can conclude that older preschool children with general underdevelopment of the third level have a low level of development of the lexical side of speech. Comparing the results of girls and boys, according to the methods we can confidently say that the level of speech development of older preschool children with general underdevelopment of the third level does not depend on gender.

Considering the results of our subjects, we concluded that all tested senior preschoolers with general speech underdevelopment should undergo corrective work aimed at the development of their speech, namely its lexical and grammatical side. We have made recommendations on methods and forms of work that will help improve the level of speech development of our subjects.

Keep in mind that the development of speech activity could occur only under favorable conditions. One of the main rules for stimulating the speech of a preschool child is constant communication with adults. Entering into a dialogue with a child – an adult stimulates him to speak independently. Therefore, first, it should be noted that the presence of visual materials is very important for preschool children with general speech underdevelopment. Children's observation of visual material can encourage them to use speech, significantly improves their vocabulary. Children of this age like everything bright and colorful. Therefore, when selecting visual material, it is advisable to choose color subject and plot pictures, three-dimensional, bright puzzles, etc.

Work to stimulate speech development in preschool education should be carried out throughout the day. During

washing, breakfast, games, when looking at pictures, illustrations to books, in the process of games and activities, when children draw, sculpt; build buildings from building materials and more. Preschoolers with general speech underdevelopment need to talk about everything around them. In each joint activity, it is necessary to involve the child in communication, to encourage him to verbal communication. Individual work with children in the conditions of preschool education institution is one of the main methods of stimulating speech activity. It is a question of the description of toys, pictures, drawing up of joint stories with the tutor. Individual work usually takes place in the morning and evening. May include game components, artistic and folk art, etc.

Therefore, according to our recommendations, in the senior preschool age with children with general underdevelopment of the third level, it is advisable to use the following methods of lexical and grammatical development: games for speech development and fine motor skills, folklore, art, logarithmic, Montessori pedagogy and art therapy. It is always necessary to have a dialogue with the child and stimulate his speech activity.

Conclusions. The conducted research and substantiation of the mentioned tasks gave grounds to draw the following conclusions:

1. Having identified the peculiarities of speech of older preschoolers with general underdevelopment of the third level, we can conclude that such children have disorders of all aspects of speech development. They have difficulties with coherent, phrasal, monologue speech; there are violations of the lexical and grammatical side of speech. The vocabulary of preschoolers with general underdevelopment of the third level is very poor, there is an incorrect construction of grammatical forms and such children cannot express their opinion correctly through speech.

2. Empirically examining the peculiarities of the development of the lexical and grammatical side of speech of boys and girls of senior preschool age with general

underdevelopment of the third level, we were convinced that among the subjects prevail low rates of development of the lexical and grammatical side of speech. It is difficult for children to find synonyms for words, to retell the meaning of the text by ear and picture, to invent new words. Comparing the results of girls and boys, according to the methods we can confidently say that the level of speech development of older preschool children with general underdevelopment of the third level does not depend on gender.

3. We offered recommendations for the development of the lexical and grammatical side of speech of senior preschoolers with general underdevelopment of the third level in the senior preschool age, it is expedient to use the following methods of development of lexical and grammatical side of speech: games for speech development and fine motor skills, folklore, works of art, logarithmic, Montessori pedagogy and art therapy. Dialogue with adults should also always be present to stimulate the development of all aspects of speech.

References:

1. Lalaeva R., Serebryakova N. Correction of General speech underdevelopment in preschool children (formation of vocabulary and grammatical structure). SPb.: SOYUZ, 1999. 160 p.
2. Kondratenko I. The main directions of speech therapy work on the formation of emotional vocabulary in children with General speech underdevelopment of older preschool age. *Defectology*. 2003. 3. P. 56 – 69.
3. Erickson L., Thiessen E. Statistical learning of language: theory, validity, and predictions of a statistical learning account of language acquisition. *Developmental Review*. 2015. 37. P. 66 – 108.
4. Hayiou-Thomas M., Dale P., Plomin R. The etiology of variation in language skills changes with development: a

longitudinal twin study of language from 2 to 12 years. *Developmental Science*. 2012. 15(2). P. 233 – 249.

5. Dixon J. A., Marchman V. A. Grammar and the lexicon: developmental ordering in language acquisition. *Child Development*. 2007. 78(1). P. 190 – 212.

6. Hohle B. Bootstrapping mechanisms in first language acquisition. *Linguistics*. 2009. 47(2). P. 359 – 382.

7. Lohvansuu K., Hämäläinen J., Ervast L., Lyytinen H., Leppänen P. Longitudinal interactions between brain and cognitive measures on reading development from 6 months to 14 years. *Neuropsychologia*. 2018. 108. P. 6 – 12.

8. Marchman V., Bates E. Continuity in lexical and morphological development: a test of the critical mass hypothesis. *Journal of Child Language*. 1994. 21(2). P. 339 – 366.

9. Moyle M., Weismer S., Evans J., Lindstrom M. Longitudinal relationships between lexical and grammatical development in typical and late-talking children. *Journal of Speech: Language and Hearing Research*. 2007. 50(2). P. 508 – 528.

10. Zambrana I., Pons F., Eadie P., Ystrom E. Trajectories of language delay from age 3 to 5: persistence, recovery and late onset. *International Journal of Language & Communication Disorders*. 2014. 49(3). P. 304 – 316.

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XIV mezinárodní kolektivní monografie

Podepsáno k tisku 10. prosince 2021
Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk
Headset Times New Roman.
Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.